

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

MIN-LANG (2023) 13

EUROPEAN CHARTER FOR REGIONAL OR MINORITY LANGUAGES

Summary of the third Report of the Committee of Experts on Romania

adopted on 15 June 2023

Romanian language version

Rezumat executiv

Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare a intrat în vigoare în România în 2008 și se aplică următoarelor limbi: albaneză, armeană, greacă, italiană, macedoneană, poloneză, romă, ruteană, tătară, idiș, acoperite numai de Partea a II-a a Cartei, și bulgară, croată, cehă, germană, maghiară, rusă, sârbă, slovacă, turcă și ucraineană, acoperite de Partea a II-a și Partea a III-a a Cartei.

Autoritățile române și-au depus raportul periodic la peste șase ani de la cel de-al doilea raport de evaluare și, prin urmare, cu o întârziere care depășește un întreg ciclu de monitorizare. Informațiile cuprinse au fost uneori depășite și, în consecință, au împiedicat eficacitatea mecanismului de monitorizare. Cu toate acestea, calitatea întâlnirilor desfășurate în timpul vizitei la fața locului a permis remedierea parțială a acestei lipse de informații actualizate.

Constituția României, alături de legile speciale, oferă un cadru general pentru protecția și promovarea limbilor minoritare și, mai general, a vorbitorilor acestora și a tuturor persoanelor aparținând minorităților naționale. De asemenea, există un sprijin financiar important acordat celor 19 organizații naționale ale cetățenilor aparținând minorităților naționale. Acestea sunt reprezentate în Consiliul Minorităților Naționale și în Parlamentul României.

Sistemul educațional românesc, în ansamblu, garantează un nivel ridicat de sprijin pentru mai multe limbi minoritare. Predarea în majoritatea limbilor minoritare sau a acestora este prevăzută în programa școlară, cu excepții referitoare la albaneză, macedoneană, ruteană, tătară și idiș. La nivel universitar, România promovează majoritatea limbilor minoritare.

În mod oficial, limbile minoritare pot fi folosite în procedurile judiciare în toată țara. Totuși, persoanele care depun documente scrise într-o limbă minoritară suportă costurile suplimentare de traducere în procedurile civile și administrative, în contradicție cu angajamentele Cartei acceptate de România.

Legislația actuală prevede că dreptul de a folosi limbile minorităților naționale în administrație este asigurat numai în unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând unei minorități naționale reprezintă mai mult de 20% din populație. Comitetul de experți a considerat în mod constant că acest prag este prea ridicat și, dacă este aplicat într-o manieră inflexibilă, îi privează pe mulți vorbitori de limbi minoritare de protecția deplină consacrată în Cartă.

În timp ce oferta de programe radio în limbile minoritare este în general satisfăcătoare, este puțin probabil ca programele de televiziune (cu excepția limbilor germană și maghiară), în formatul lor actual, să aibă un impact asupra situației limbilor minoritare și ar trebui privite ca fiind pur și simplu simbolice. Fiecare limbă minoritară ar trebui să beneficieze de programe care să fie difuzate la intervale regulate și să aibă o durată suficientă.

Sunt necesare mai multe eforturi pentru a consolida utilizarea limbilor germană și maghiară în asistența medicală.

Pentru toate limbile minoritare, există o ofertă bogată și cuprinzătoare de activități culturale.

Acest al treilea raport de evaluare se bazează pe situația politică și juridică existentă la momentul vizitei la fața locului efectuate de Comitetul de experți în România, în februarie 2023.